

DE KLEINE ODESSA
HET LEVENDE BOEK

Voor Kobe en Lotte

Peter Van Olmen



DE KLEINE
ODESSA

НЕТ
ЛЕВЕНДЕ
БОЕК

Van Halewyck

DEEL 1

Dakpannen	13
Vleugels in de nacht	24
Omsingeld	30
De verboden kamer	35
Dode schrijvers	45
Lodewijck Aquila	53
Aangebakken zwijn	69
B.E.R.T.H.A.	72
Cornelius Cerebus	76
Een onverwachte klif	83
Diep in de grot	87
Fluisterbomen	94
Sir Lancelot en de Ridder van de Ronde Tafel	107

DEEL 2

- Scribopolis 115
- Dostojevski 118
- De zusjes B. 130
- Odessa's plan 142
- Orpheus 146
- Kafka 151
- De Obsidianen Steen 158
- De pen is machtiger dan het zwaard 168
- Een rantsoen Muzenpoeder 185
- De Bieb van Scribopolis 192
- De geschiedenis van de radijs 202
- De grootste onder de Hon 212
- De Pen in de Steen 221
- Conversatie op hoog niveau 224
- De samenzwering 233
- Op het appel in het amfitheater 244
- Het orakel van Delphi 255
- Eurydice 266
- Het roze en het grijze 274
- Lode A. en de nobele vrouwe 293
- Shakespeare 303
- Schurken en helden 320
- In het oog van de cycloop 330
- Met tulband en snor 346

DEEL 3

Woestijngras 355

Pegasus 365

De Meester van de Mijnen 370

Gezwoeren vrienden 380

Marmer en wandtapijten 391

De kamer van de honderd beelden 397

Calliope 401

Op de vlucht 406

Onverwachte ontmoetingen 411

De grond onder haar voeten 416

Naalden en pinnen 434

Jij bent mijn bloed... 442

...Is het niet beter dat één iemand sterft... 451

*Vergeten en Uitgestorven Fabeldieren uit
het Midden-Elfenrijk* 458

Een eenzame boom 464

Een belangrijke beslissing 467

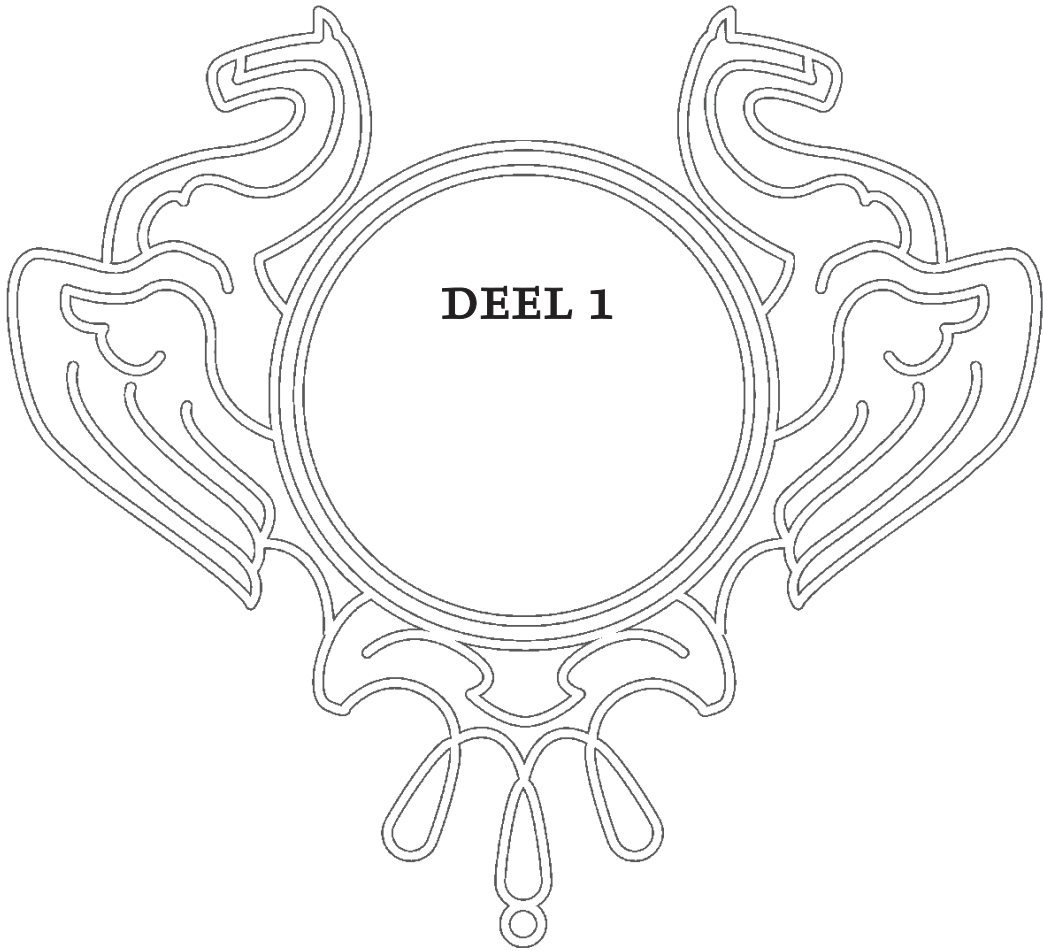
EPILOOG 481

DRAMATIS PERSONAE 485

VERANTWOORDING 499

'Make not your thoughts your prisons'

Shakespeare, *Anthony and Cleopatra*





Dakpannen

Odessa wilde dat ze een vader had.

Ze wilde een vader die haar op zijn schoot nam, en die haar 's avonds voor het slapengaan wonderlijke verhalen vertelde, en die haar 's zondags mee uit paardrijden nam. Maar dat was allemaal niet zo belangrijk nu. Op dit ogenblik wilde ze vooral een vader die zijn hand uitstak en haar in de dakgoot trok, want lang hield ze het niet meer vol.

Het was nacht, het regende, en ze was op de vlucht.

Met behulp van een vensterbank en twee sierlijsten was ze langs de regenpijp van een oud herenhuis omhoog geklommen. Dat ging goed tot aan de dakgoot. Toen ging het mis. De goot stak te ver uit, en ze had niet genoeg kracht om zich op te trekken.

Haar linkervoet steunde op een sierlijst rond het bovenste raam. Met haar rechtervoet zocht ze iets om zich tegen af te zetten, een baksteen, of wat dan ook. Tevergeefs.

Terug naar beneden kon ze niet, want dan zouden ze haar te pakken krijgen.

Als ze hier nog lang bleef hangen, zouden haar vingers verkrampen en zou ze naar beneden vallen.

Diep onder haar glommen de straatkeien in het licht van de

straatlantaarns. Regen viel met bakken uit de lucht, en kletterde in plassen op de grond. Ze was ondertussen drijfnat. Haar vingers waren verkleumd. Water stroomde over de rand van de dakgoot haar mouw binnen.

En als ze nu eens losliet? Dan was alles voorbij. Sommige mensen werden aangetrokken door de dood. Een kleine val – waarin haar hele leven als een film voor haar ogen voorbijflitste – en dan niets meer. Eeuwige rust.

Maar ze mocht niet sterven; haar moeder zou razend zijn.

‘Kom op, Odessa! Doe niet zo flauw!’ zei ze tegen zichzelf.

‘Ik kan niet, de dakgoot steekt te ver uit, ik hou het niet meer, ik ga vallen!’

‘Je gaat niet vallen, flauwerik! Zet je voet op dat raam, en duw. Duw!’

Nijdig schraapte ze met haar voet tegen de gevel, op zoek naar dat klein beetje extra steun. Ze voelde een scheur in een steen. De punt van haar schoen paste er net in. Ze duwde zich op en kon een elleboog in de dakgoot haken. Bijna haalde ze hem er weer uit. De dakgoot zat vol troep. Rotte bladeren en glibberige smurrie. Ze zwierde een voet omhoog, haakte haar hiel vast en trok zich op.

Ze gespte haar rugzakje los. Hijgend liet ze zich op het dak ploffen, haar voeten in de goot, haar rug tegen de koude leisteen-tjes.

Ze liet de regen over haar gezicht stromen. Wat was ze beneden ook gaan zoeken? Dom! Dom! Dom! De daken waren haar vrienden, de straten waren haar vijand. In de straten voelde ze zich klein, was ze bang voor dronken mannen. Op de daken voelde ze zich veilig. Maar iets had haar aandacht getrokken die nacht. Midden op het plein, eenzaam op de straatkeien, nat van de regen, lag een boek.

Nu zou ze zich nooit in de straten gewaagd hebben voor een boek, of het nu eenzaam op de straatkeien lag of niet, maar

er was iets vreemds aan de hand met het boek: het gaf licht. Geen fel licht, zoals een zaklamp of een kaars. Het was meer een flauwe gloed die haar bij daglicht nooit zou zijn opgevallen, maar die in deze duistere nacht naar haar lonkte als een baken op zee.

Ze bleef er een tijdje gefascineerd naar kijken. Zou ze? Ze had zich nog nooit in de straten gewaagd.

Maar haar nieuwsgierigheid had het al snel gewonnen van haar angst. Ze klom naar beneden, van het ene dak naar het andere, tot ze aan een muurtje kwam vanwaar ze zich op een ton liet glijden. Van de ton sprong ze op de grond. Ze wachtte een volle minuut in de schaduw van een deurportiek, tot ze er zeker van was dat het plein verlaten was. Toen liep ze erop af.

Even leek het of de gloed van het boek alleen het licht van de straatlantaarns was dat weerkaatste op de kaft – dat kon, het boek was nat, en het licht van de lantaarns weerkaatste in de plassen –, maar de gloed van het boek werd sterker naarmate ze dichterbij kwam, alsof het op haar aanwezigheid reageerde, en haar dichterbij riep.

Ze knielde en raapte het boek van de grond. De kaft was van rood leer met fijne motieven geborduurd met gouddraad, het papier handgeschept met gerafelde randen. Het boek zat dichtgeknoopt met raffiatouw. Odessa hield het boek in haar handen alsof ze een schat had gevonden. De gloed was nu op zijn sterkst. Er stond geen titel of schrijver op. Ze kreeg het touw niet los met haar verkleumde vingers. Ze trok aan een hoek van de kaft en kon zo tussen de bladzijden gluren. Op het eerste gezicht waren ze leeg.

Odessa begon zich onbehaaglijk te voelen in de openheid van het plein. Vlug stopte ze het boek in haar rugzakje, daar zat het droog. Thuis kon ze het verder bestuderen.

Ze liep naar de ton om weer naar de veiligheid van de daken te klimmen, toen ze eensklaps verschenen waren: duistere

figuren in grauwgrijze kapmantels, die te zien aan hun kledij duidelijk niet van hier waren. Ze leken wel monniken van een middeleeuws genootschap. Hun kapmantels waren besmeurd en gerafeld, alsof de zonderlingen een lange reis achter de rug hadden.

Vanuit de schaduwen kwamen ze op haar af – al was glijden een beter woord, want ze liepen over de straatkeien alsof ze luchtkussens onder hun voeten hadden. Hun kapmantels waren doornat en plakten tegen hun misvormde lichamen.

Mensen waren het niet. Maar wat dan wel?

Odessa was nog nooit zo bang geweest. Ze verschool zich achter de ton. De griezels hadden gelukkig geen aandacht voor haar. Ze liepen naar de plek waar het boek gelegen had.

Het feit dat een bende griezelige monniken het boek wilde, maakte het nog geheimzinniger. En haar natuurlijk des te nieuwsgieriger. Ze was niet van plan het boek terug te geven. Pech voor hen. Nu was het van haar. Ze had het eerlijk gevonden.

De griezels knielden rond de lege plek en bleven zo een ogenblik zitten, alsof ze in gedachten verzonken waren. Toen keken ze als één man in haar richting.

Odessa zette het op een lopen. De griezels zetten de achtervolging in. Aan het eind van de straat keek ze over haar schouder. Ze haalden haar in. Als pionnen op een schaakbord schoven ze op haar af. Ze hielden steeds dezelfde snelheid aan, vertraagden of versnelden niet. Dat zou haar redding kunnen zijn, want zij had nog een versnelling in huis. Ze had namelijk wieltjes in de zolen van haar oude rijglaarsjes ingebouwd. Met een eenvoudige klap van haar voet kon ze de wieltjes uitklappen en er als de weerlicht vandoor schieten. Op de hobbelige straatkeien zou het niet lukken, maar om de hoek, wist ze, lag een plein met grote, rechthoekige straattegels, en de straat daarachter was betegeld met hard graniet. Als ze die kon bereiken, kon ze er in

volle vaart vandoor skeeleren.

Ze draaide de hoek van het plein om, en met een perfect inge oefende beweging sloeg ze de wieltjes uit. De wieltjes klapten uit de voetzolen en maakten contact met de gladde stenen. Als een pijl uit een boog schoot ze ervandoor. Met een scherpe bocht sloeg ze links af. Toen rechts. Nog eens rechts. Weer links. Tot ze zeker wist dat ze haar achtervolgers kwijt was.

Een kwartier later stopte ze om op adem te komen. Ze had geen idee waar ze was. Ze was haar belagers nu wel kwijt, maar ze was zelf verdwaald in de wirwar van straatjes.

Ze bestudeerde de gevels van de huizen, maar ze kon er geen enkele van herkennen. Ze kwam ook nooit in de straten. Ze liep altijd over de daken. Langs de straten zou ze de weg naar huis nooit terugvinden. Er zat maar één ding op: ze moest weer de daken op.

Ze zocht een stevige regenpijp uit, en met behulp van vensterbanken en sierlijsten klom ze naar boven.

En hier lag ze nu, haar voeten in de goot, haar rug tegen de koude leisteentjes. Ze had de griezels definitief afgeschud en haar trofee zat in haar rugzakje, maar ze was kletsnat, haar kleren zaten onder de modder en haar broek was gescheurd net boven de knie. Hoe moest ze dat ooit uitleggen aan haar moeder?

Ze wilde er niet aan denken. Als haar moeder te weten kwam dat ze er 's nachts op uit trok, zou ze razend zijn. Ze zou Odessa opsluiten in haar kamer en haar raam dichtmetselen. Daar was ze toe in staat.

Odessa beseftte dat ze zich schuldig zou moeten voelen omdat ze haar moeders bevelen negeerde, maar dat deed ze niet. Ze kon er ook niets aan doen. Het was haar moeders schuld dat ze 's nachts over de daken liep. Haar moeder liet haar overdag immers nooit buiten. Wie deed nu zoiets? Welke moeder sloot nu haar eigen dochter op? Alsof de buitenwereld één grote ver-

derfelijke plek vol gevaren was. Odessa mocht zelfs niet naar school. Ze was waarschijnlijk het enige meisje in de stad dat privéles kreeg.

Eenmaal was ze de confrontatie aangegaan.

‘Waarom mag ik nooit naar buiten?’

‘Je bent te jong, Odessa. Als je ouder bent leg ik je alles uit.’

‘Maar ik ben het enige kind dat ik ken dat niet naar school gaat!’

‘Zijn mijn lessen soms niet beter dan die van die onderbetaalde leraren?’

‘Daar gaat het niet om. Ik maak geen vrienden!’

‘Je hebt mij toch.’

‘Mama! Dat is zó stom! Je zou jezelf moeten horen. Ik wil buiten spelen, ravotten. Domme dingen doen met mijn leeftijdsgenoten. En bovendien ben jij altijd weg. Ik zie je nooit!’

‘Het is voor je eigen bestwil.’

‘Mij opsluiten? Voor mijn eigen bestwil? Hallo!’

Ze besloot haar moeder aan te vallen met wat voor zover ze wist haar enige kwetsbare plek was.

‘Ik wil mijn vader! Waar is hij?’

Aan haar moeders trillende ooghoeken kon ze zien dat haar woorden haar pijn deden.

‘Wat heb je hem aangedaan? Waarom heeft hij jou in de steek gelaten?’

‘Je hebt geen vader,’ antwoordde haar moeder koeltjes.

Er moest iets vreselijk misgelopen zijn in haar moeders verleden, maar Odessa had geen idee wat. Hoe hard ze ook aandrong, haar moeder liet niets los. Klagen, smeken, het onschuldige meisje uithangen, bambioogjes, dreigen met weglopen – niets hielp: haar moeder was onverzettelijk.

Als Odessa toch aandrong, werd haar moeder boos en zweeg dagenlang, als een ijskoningin. Dan voelde Odessa zich nog elendiger.

Het enige wat haar moeder met haar harde houding bereikte, was dat Odessa goed was geworden in jaknikken. Overdag gedroeg ze zich voorbeeldig. Ze ging niet naar buiten, poets- te haar tanden, deed de afwas, volgde haar mammies lessen, maakte haar bed op en deed met een glimlach alle saaie klusjes die haar moeder van haar vroeg. Maar zodra haar moeder zich 's avonds terugtrok in haar bibliotheek, waar ze onwaarschijnlijk veel tijd doorbracht tussen haar boeken – nee echt, Odessa was dol op boeken, maar haar moeder was erdoor bezeten! –, opende Odessa haar raam en trok eropuit. Weg van haar gevangenis. Weg van haar moeders domme regeltjes. Weg van haar saaie leventje.

De nachten waren van haar.

Dankzij haar vele omzwervingen kende ze de daken als haar broekzak. Leisteen, dakpannen, riet, zink, ze wist perfect over welk dak ze naar beneden kon glijden, welk schuin stuk ze nog net op kon, met of zonder aanloop, waar de straat smal genoeg was om een sprong te wagen en of de dakgoot aan de andere kant misschien wel verrot was, maar toch nog stevig genoeg om het gewicht te dragen van een dertienjarig meisje dat klein was voor haar leeftijd.

De daken waren van haar.

Ze had een favoriet plekje, een van de hoogste huizen van de stad. Het dak was slecht geïsoleerd en de bewoners van het huis stookten zo hard dat Odessa het tijdens de besneeuwde wintermaanden lekker warm had aan haar billen. Vlak ernaast lag een lagergelegen plat dak waarop een duivenhok getimmerd was van latten en kippengaas. Tussen de schoorstenen hingen waslijnen waar nooit iets aan hing.

Het was niet alleen een warme plek, maar vanaf hier kon ze ook een groot stuk van de stad overzien. Ze keek vaak toe – niet zonder enig leedvermaak – hoe jongens uit het café werden geschopt, of ruwe zeebonken dronken door de straten bralden,

terwijl meisjes van plezier naar hen lonkten om hun van hun laatste centen te ontdoen. Op de straathoeken zag ze vaak dieven en dievegges rondhangen om er hun gestolen waar aan te bieden. Ze zag alles en niemand wist dat zij er was. Ze beeldde zich in dat ze een engel was die over de mensen waakte. Dan schreef ze gedichten op vellen papier die ze vouwde tot vliegers en zo de straten in stuurde. Ze genoot van de verbaasde blik van de matrozen als een vlieger vlak voor hun neus zweefde, en als ze die dan opschepten uit de sneeuw en de tekst lazen, raakte die hen recht in het hart. Stilletjes hoopte ze dat een groot schrijver haar gedichten zou opmerken, zou zien hoe goed ze wel waren, en op zoek zou gaan naar die mysterieuze dichteres van de daken.

Maar nu was ze allesbehalve in de stemming om gedichten te schrijven. Ze was nat en ze had het koud. Ze sloeg haar armen om zich heen en beeldde zich in dat het de armen van haar vader waren, zoals ze vaak deed op haar donkerste momenten. Zijn gezicht, dat naar tabak rook en verre reizen, drukte tegen het hare. In haar verbeelding was hij een held die avonturen beleefde in onontdekte landen – wat meteen verklaarde waarom hij haar nooit opzocht. Maar ooit zou hij komen en haar weghalen uit dit miezerig stadje, uit deze doorregende gevangenis.

Ze sloot haar ogen.

‘Odessa?’ vroeg haar vader met een zware stem. Zijn stoere cowboyhoed wierp een schaduw over zijn mysterieuze ogen. ‘Dit is mijn nieuwe paard, een Arabische volbloed, gekregen van koning Feizal van Perzië. Spring achterop. Hou je goed vast. We hebben landen te veroveren en schatten te delven.’ Een ogenblik later stoven ze in volle galop door de woestijn. Dat zou zó heerlijk zijn. Haar vader zou haar de wereld laten zien. Hij was voor niets bang, zelfs niet voor een geheim genootschap middeleeuwse monniken.

De griezels.